

KRJELA 7

Klub mladých autorov
pri Knížnici Gašpara Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom
Mikuláši

Alžbetka Jana Benčíková

V ťažkosti

(nesmelá poviedka)

S úprimnou slzavosťou sa prechádzaš po izbe.

Vyzliekaš sa. Chvíľu ostávaš nahá.

Čisté. Na obraz Boží.

Obliekaš si.

Oči to chcú celé prežiť s tebou.

Rozhorievaš sviečky.

Zapínaš hudbou atmosféru.

Otváraš noc.

Ostávaš s ňou.

Pofajčievaš.

Uvaríš čaj. Berieš sucháre.

Smutne dlho čakáš.

Pojedávaš.

Dívaš si na farebné kamienky. Svetlo.

Popíjaš.

Hľadáš.

Omieľaš v ústach príchuť posledného nádychu.

Voniaš si ruky.

V modlitbe.

Poplakávaš.

Nerozumieš.

Je ti ľúto.

Nevládzeš sa.

Nemôžeš.

Unavené nesmelo nechávaš všetko.

Len zaspávaš.

V svojom objatí.

Michal Kubáň

Vznik Liptova a sveta

1.

Dávno-pradávnno, na počiatku, predtým, ako sa narodil Vesmír a s ním všetok svet, bola priepasť: bol stred stredov, zátoka v mori, bol kruh. Bol Prazdun.

Sám v sebe, pre seba žijúci, sám zo seba sa radujúci, sám od seba nesmierny a dokonalý.

Svetlo bolo na nerozoznanie od temnoty a nebolo toho pohľadu, čo by ich od seba rozčesol.

Spev bol na nerozoznanie od ticha.

A zachcelo sa Prazdunovi zmnožiť, podeliť sa so svojou radosťou. A v dlhom, prenikavom výkriku vypustil zo seba slovo. A nebolo toho sluchu, ktorý by slovo začul.

Slovo bolo vrúcne a prenikavé a urobilo do Prazduna diery. Zapučalo sa delenie.

Najprv vznikli dva smery, do ktorých natiekla voda. Svet začal túžiť po svete. Pred vodou, spolu so slovom, unikol z Prazduna dych. Dolu bola voda, hore dych, ale nepremiešali sa – medzi nimi ležalo slovo. Svetom začala prúdiť Živa, prelievať sa z jedného okraja po druhý a s každým pohybom posvätnéjšťavy sa svet máličko zmenil, aby už nikdy nebol taký ako predtým.

Vznikli štyri strany. Ďalej od dychu voda hustla a tmavla, až sa z nej stala zem. Ďalej od vody dych redol a teplel, až sa utvoril oheň.

2.

Prvá sa z vody vynorila vysoká hora Triglav. Jej Tri Kopy hľadia dozadu, do stredu a vpred. Spolu s Triglavom vznikol čas, odmeriavajúci prelievanie Živy.

3.

Prazdunove deti, hneď za slovom z Prazduna vyskočiace, dostali od otca darom vládu nad živlami.

Perúnovi pripadlo všetko, čo je hore. K ohňu si povolal vychýreného kováča Svaroga.

Perúnov brat Volos sa zabýval dole. Ich milenka Mikoš má lono vlhké ako zem.

4.

Bohov už bolo vyše dvanásť krát dvanásť - boli totiž jari a vždy do milovania hotoví – no ovládali také kusiská priestoru, po ktorých ste mohli prechádzať

celé mesiace a roky, a predsa ste nestretli živú bytosť. Požiadali preto Bielboga a Černoboga, aby im pre potechu vytvorili ľudí.

Vytiahli Bielbog a Černobog z vody mokrý kus hliny, uhnetili z neho postavu a do hlavy urobili otvor, aby ním spolu s Prazdunovým dychom mohla prúdiť Živa. Postavu potom vypálili v ohni.

Človek bol jednou z prvých bytostí, v ktorej sa prelievala Živa – na rozdiel od bohov, vytvorených z Prazdunovej ničoty, teda podliehal zmenám.

Na pamäť prvotného slova nazvali človeka Sloven.

A človek sa rozepamätal na prvé Prazdunovo slovo, z ktorého bol vytvorený, a začal milovať seba aj svet.

(pokračovanie)

Nad'a Kučerová

Počítaš mi rebrá,

so samozrejmosťou dávaš ranu pod pás,
no zastavuješ sa
a s tebe vlastným švihom
sa vzdávaš.

Rieky sa rozvodňujú
a náhle sa nevylejú,
zahryznú nám do jazyka.
Neveríme, že zurčia,
žblnkocú, hučia
a plynú.
Sme ľudia brehu.

Je skoro ráno,
prsty máš ešte teplé,
i líca, spal si:
vyparuješ sa.
Rebro visí na háku.

Fľaša od mlieka

širokým hrdlom
hlce pavúka,
ten za jej stenami
rastie
a viditeľne,
na brušku má
dátum spotreby.
Ten dátum nenájdete
v juliánskom ani gregoriánskom
kalendári,
ani kmene Mayov ho nenašli.
Pavúkovo bruško je vklínené
do času, je správou vo fľaši,
správou pre fľašu,
na piesku je suchou odozvou.

Teplý dotyk piesku

o sklo hodín,
čas rozdrvený v kameni,
schúlená do es

pochlipkávaš a moč narastá,
dlaň prtláčaš na rozkrok,
teplý dotyk čírej tekutiny
o pokožku, členky ako v okovách:
najsťôr pije tkanina...
Mach hltá a chladne,
razom máš studené stehná,
úsečka medzi tebou a tekutinou
je pohyblivá,
z pohľadu podbeľu a stebľa
len tušená.
Úsečka sa rozbieha k nebu,
pláva po ňom mrak,
nízky, sľubuje dážď,
od machu sa ten tvar
odpichne – v piesku dva trojuholníky,
úsečku majú spoločnú,
tvar kosodĺžnika.

Martin Müller

Závoje kvapiek

zahalili súmrak
a mestom
tichým ako chrám
počuješ po sekundách
kráčať čas
v ústrety
vílam noci

V ktorúsi nedeľu

dúhová vtáci
preťali
ospalý nepokoj
tušení
a slnko
nachádzajúc dôvod
vyšlo až popoludní

Iba raz

vidieť
ženu s mandľovými
očami darovať
zajtrašok
dieťaťu sejúcemu
Vietor

Akoby nanovo

farba chuť vôňa cit
v samote ako v bezvetří
po uši v nehe
priesvitne blízko
akoby opäť
takmer úplná
v nahote ako v šúpolí

Uprostred noci

čierna a biela
v trvale

obrátanom garde
ty spiš hriešne
čistá dovolíš mi
gombík
po gombíku pozapínať
váhanie
svitá...

Judita Feňvešová

Tým, čo sa nádejali, že mi rozumeli!

To ja som tá húsenica, tancujúca na ostrí noža bez morušových lístkov, so snom o hodvábných šatách. Neprinášam soľ kráľovi. Soľné bane zavreli, ich vchody zamurovali.

Sladký úsmev klame a ruky sa hompáfajú ako na bábkovej princeznej v čiernom divadle.

Nedali, nemám, nedám.

Hrozí mi gilotína? Na Titaniku som sama, delfíny zachránili môjho kapitána.

O čom snívam, čoho si žiadam? Bože, aké handričky a aké milovanie? Chečcem sa ako striga. Z iglú Aničku vyhodím na sneh a Janičko bude mojím jediným živáčikom v širočiznej pláni. Veď mu ja doprajem zimy, ani bežať mu nebude načim. Na saniach strieborných s cinkajúcimi rolničkami si ho priveziem. (Popleťiem ho, zamierim na Saharu.) Zabijem zajačikov, rozhryziem v zuboch na hebké kožušínové prikrývky. Strašne plače, kto ozajstne nemiluje. Páru mi nebude v tej zlobe.

Nekupuj mi kvety, zamŕza mi srdce, na očiach mám ľad. Uvidím slnko? Nie! Atramentové oblaky napršia do tvojich dlaní. Bielidlá odveziem na sever. Vagóny budú zavýjať, metať sa zo strany na stranu.

Prázdnota je nekonečná – vlak bude dlhý.

* * *

1. Všetci ľudia sú všetkým ľuďom svätí, nieto viac ani menej svätých povinností voči živým bytostiam, aj zvieratkám, aj rastlinám... Najsvätejšie skutky k vyvoleným by mali byť v harmónii so svätými skutkami ku všetkým a ku všetkému.
2. Nič nie je možné zmeniť, len seba môžeme zmeniť.
3. Ak nedúfame v dušu druhého, ktorej podstatou je božská iskra, ako chceme žiť na tejto zaľudnenej planéte?
4. Dobro nemá nikdy abstraktnú podobu.
5. Akceptovať svoj aj iných stereotyp je ako držať v ruke, blízko srdca, sebevražednú zbraň.
6. Pre Janku je jej pes všetkým a treba ju prijímať a vnímať so zreteľom na túto skutočnosť, skoro by som povedala naučiť sa štekať a zdvíhať zadnú nohu.
7. Ak do vzťahu nič neprinášame, nesmieme sa čudovať, že nám neotvárajú bránu, i keď srdcervúco na ňu klopeme.
8. U výnimočných bytostí je absencia sebazvýrazňovania a uprednostňovanie seba takou samozrejmosťou ako pravidelné dýchanie.

9. Priateľstvo s človekom, ktorý sa usiluje o pokrok na najrôznejších platformách, je inšpiratívne.
10. Odovzdanosť vyžaduje dôveru v seba, aj v toho druhého.
11. Bez prechádzok prírodou som len polovičatý človek.
12. Boh mi dal takú veľkú slobodu a natoľko mi túži veriť, že vo svojej zrelosti sa naučím odpúšťať sebe i druhým. Jeho milosť je naše láskou naplnené srdce, ktoré pochopilo vôľu Boha a zákony prírody.
13. Nie všetkým môžeme byť všetkým.
14. Aj najjednoduchšie pojmy a slová majú toľko významov, ako je svete ľudí, toľko, koľko je životných situácií, toľko, koľko je našich možností. Napriek tomuto smutnému konštatovaniu hovorme medzi sebou, komunikujme vzájomne. Dokonalý raj bude v našej duši prebývať vtedy, keď v ňom všetci budeme. Vesmír, ktorého sme súčasťou, je taký nekonečný, že kým splníme (naplníme) Bohom žiadanú harmóniu, naše bytie bude musieť trvať večne – odtiaľ sa odvodzuje život večný. Toto konštatovanie je pohľad ľudského mravca, ktorému Božia velebnosť a moc je nepredstaviteľné a zatiaľ nádherné tajomstvo.
15. Túžba po ozvene je najprirodzenejšia ľudská vlastnosť, ale hrozitánsky smiešna, ako tá naša bublajúca chladnička Gorenje – žblnkotajúci horský potok.
16. Očakávať akceptovanie seba od druhého je premeniť seba na jeho očakávanie.
17. Buď taký, aký si, ale do hĺbky duše. Ak budeš sám sebou, nájdeš takých, aký si ty, lebo platí zákon podobnosti.
18. Ješitný človek si kladie otázku, čo si o ňom myslia iní, aby sa im zapáčil. Najdôležitejšie je, aby si samého seba našiel, a vtedy priťahuješ všetkých ktorí rezonujú na teba.
19. Milosť dostaneš, keď sa staneš obyčajným prostým človekom, ktorý najväčšou láskou, akej je schopný, objíme svoj malý svet, ktorý dokáže premknúť svojím chápaním, pochopí, odpustí všetky svoje nepodarené skutky i činy druhých a uverí, že Boh nám odpustil dávno predtým, ako sme sa previnili, ba narodili.

Krjela. Časopis Klubu mladých autorov pri Knížnici Gašpara Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. Autori tohto čísla: Alžbetka Jana Benčíková, Michal Kubáň, Naďa Kučerová, Martin Müller, Judita Feňvešová. Zostavila Anna Ondrejková. Číslo 7. Vyšlo 8. novembra 2002.